

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сент.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сент.

Америчко-Немачки сукоб

Борба савезника са Немачком изазвала је сукоб између ове и Северо-Амер. Сједињ. Држава, сукоб који ће можда кроз који дан прећи у отворено непријатељство.

Познато је, колико је народ у Сједињен. Државама реалиста, одан интензивном привредном раду и ултра демократски, што се види и у државној његовој организацији као и у друштвеном склопу. Таквом народу није идеал рат, а кад се ипак реши да уђе у рат, ућиће само у заштиту својих демократских тековина, материјалних интереса и части свога имена и заставе. Кад такав један народ дође у сукоб са омамузаном немачком чизмом, онда се унапред зна на чијој је страни кривица.

Сукоб је поникао из тога, што Немачка у безобзирној борби противу својих противника, а нарочито Енглеске, топи не само њихове лађе него и лађе неутралних држава. И још како их топи? Топи их на један проучен начин који диже косу у вис и леди крв у жилама: подмукло, без икакве објаве да ће лађа бити потопљена и без мале брига да ли ће људство: деца, жене, старци бити подављени или не. И место да пруже давленицима помоћи, тевтонски варвари посматрају призор и уживају у давленију невиних жртава!

По међународном праву, које је до рата, због користи које је из тога извучила, вредело и за Немачку, и које је она, као и све уговоре, у почетку рата огласила за парче хартије, зна се, које се непријатељске лађе смеју, а које не смеју топити. Иначе се оне заробљују, а људство на њима у сваком случају има права на живот (људско право). Лађе пак неутралних држава су неприкосновене, сем ако не носе ратни материјал у непријатељску државу, који се у том случају конфискује.

Међутим, Немачка, као што рекосмо, топи од реда све лађе без обзира под чијом заставом плоче и шта носе на себи. Тако су потопљене сем многобројних трговачких и путничке лађе »Лузитанија«, »Тубантија«, »Сусеке« поред осталих, па чак

и лађа Црвеног Крета »Португалија«.

Овај нам велики рат није дао пример праве поморске битке. Немачка се флота, као слабија, повукла у Кил, где је затворена и потпуно неактивна. На слободном мору апсолутни је господар Енглеска са својим савезницима. У тој срдитој немоћи Немачка је прибегла на рат са тоњачама — сумаренима.

Тоњаче су релативно мале, слабе и ако хоћете следе лађе, или тачније хораве лађе са врло слабим видом, које само с времена на време могу да назру нешто на површини, а врло ретко да добро виде. Њихови ударци су, дакле, ударци слепаца који се размахују на све стране и који једва назире где ударају. Али што је утврђено непобитно, нарочито у топленију »Сусеке«, то је, што слепац уноси намерно и свесно сву своју свирепост не варајући се ни мало у природи и порекло лађе.

На тај начин изгубило је живот стотинама америчких грађана развог пола и узраста, који су имали права да очекују не заштиту, него неприкосновеност огарантовану уговорима на које су добровољно пристале и Немачка и Сједињене Државе.

Повреда ових уговорних односа од стране Немачке не само што је увреда него и дрско чикање и понижавање Сједињених Држава које су једна од највећих и најмоћнијих међу неутралнима, које подједнако трпе, али не смеју да узму достојанствен став у одбрани свога права од немачке охолости.

Нотом својом, коју смо у изводу овде донели, Америка је позвала Немачку да у будуће рат саобрази потпуно у духу међународног права, иначе прети да са њом прекине све односе. Ова је поред свег извијања, због немирне савести и из страха пред одлучним држањем вашингтонске владе, морала усвојити њену тезу и изјавила јој, да је командантима издала наредбу да се придржавају међународних уговора, ипак све то доводи у зависност од многих других по њу неповољних чињеница и од корака које би Сјед. Државе требале да предузму код Енглеске, да ова ублажи блокуе.

Овај одговор, који је пун претњи, пребацивања, окривљавања, дрскости и копрцања, изазвао је у Вашингтону врло рђав утисак. Ипак је америчка влада у толеранцији и стрпљивости отишла до краја: одговорила је Немачкој да прима к знању део ноте који говори о поштовању међународних уговора, али да то не сматра зависним ни од каквих других околности, пошто је њена кривица личне природе.

Дакле, прекид односа, односно евентуалан рат, између Сјед. Држава и Немачке, виси још само о једној длаци. Ђорџи ће продужити како су навикли, јер је то јаче и од њих самих. Да је између њих сада наступио прекид односа, избегла би се пропаст још неколико невиних америчких грађана развог пола и узраста. Ми жалимо ове узалудне и невинне жртве.

D.

ЈУРИЈА ОКО ПРЕСТОЛА

V.

На каквој је основи била бугарска пропаганда и какво је фијаско претрпела у Албанији видели смо, али није такав случај и са аустријском. Деценијама, помоћу најсилнијег оружја цркве и школе — Аустрија је изводила своју организацију у Албанији у томе јој је знатно ишла на руку племенска организација арнаутска, која још није изгубила своју важност тамо. Помоћу цркве и школе, добар део Арнаутског Народа придобила је, који пре није хтео чути за њу. Читав војска попова и фратора поплавила је Албанију, а ови »служитељи« Божје речи, које је Беч лиферовао, били су све само не оно, за шта су се издавали. Ако би се који од барјактара католичке вероисповести одвајао — и не би ишао путем који му агенти аустријски указиваху тај је морао одмах свршити. Њега је нестајало на волшебни начин. Где није помагало злато — ту је куршум чинио своје. Покушај у неким крајевима да придобију православне за своју сврху, није им ислао за руком.

Једино је Јањево, на Косову, у бившој Старој Србији, које је веру променило, али је српски језик у свој лепоти својој и данас потпуно сачувало, па и ако је ала и врана аустријских агената на њ навалила да га се одрече. Исто тако, целокупан рад летећих свештеника аустро-католичких, није ништа могао у централној Албанији учинити.

Елбасан, Тирана Драч, Пекин, Каваја, Мат, Дребарска Малесија, Голо Брдо, Подгарац, Врча, Черменика, ни једног свога верског присталицу аустријско-католичка пропаганда не може показати. Ту им је труд пропао. Но ако је у верском погледу тако било, није и у политичком, што ћемо видети.

И ако мало доцкан, ипак појава италијанске пропаганде, која се

оснивала на веру и школу, аустријској пропаганди побркала је рачуне. Од до тада, строго дисциплиноване аустро-католичке организације — настаје расцеп и предазак на италијанску страну. Скадар са околином тај њен најутврђенији центар би пробијен, па чак и један, истина, мањи део Миридита приђе Италијанима. Од тада наступа између њих борба, слична оној Срба, Бугара и Грка у Македонији. Нећемо погрешити ако кажемо да је Албанија, ако не најглавнији, а оно сигурно један од врло важних фактора, који је унео мржњу и неповерење између Аустрије и Италије. Са пропагандске борбе прешли су на политичку и онда је настала права хајка на дољење Мусломана.

Мора се признати да је Аустријска пропаганда имала одређен и смислен правац, кога се држала. Знала је шта хоће и врло опрезно ишла је своје циљу. Почивала је обично с крајева. Рачунала је да треба прво задобити оне, који су удаљени од света и код којих је тада »беса« имала вредност. Зато је она прво и отпочела са нашом Старом Србијом, где је, благодарећи трошном режиму турском — имала одмах у почетку успеха. Оснивајући своју интригантску политику на злато она је успела задобити најглавније барјактаре управо оне, који су водили реч у народу. Но, кад би негде запело, а не би смела убиство, онда се помоћу турских власти успевао, те је онај који је на путу морао бити уклоњен. Најзад најјача је снага аустријске пропаганде била у двору Абдул Хамида. Као што је познато његова гарда а у којој је он имао веру била је формирана од Арнаута. Они су му били чувари живота. А зна се, шта је то значило код Хамида. Маса Арнаута заузимали су најважније поло-

— Улица —
«КОЛОМБО»
— Бр. 18 —

Српска берберница

БРАЋО СРБИ!

Једина српска берберница у Солуну коју држи Србин и где се српски говори јесте берберница

Ђуре Поповића,

чији је дугогодишњи рад на страни и у месту довољна препорука.

У сокаку
преко —
— пута
— хотел —
«ЕГИПТА»

Моли за посету

ЂУРА ПОПОВИЋ
берберин

5—15

Купујте прави и најбољи
дуван и цигарете

„КАВАЛА“

из фабрике
ПАПА АНАСТАСИЈУ
СОЛУН

20—

МЕЊАЧКА РАДЊА

Баруха Салтиела и С. Скапа

Препоручује се својом солидном радњом, при размени свију врста новчаних вредности по дневном курсу.

СОЛУН, УЛИЦА ВЕНИЗЕЛОС БР 8.

Господо!

Препоручујемо Вам
да пушите
само

САЛОНИКА

ЦИГАРЕТЕ

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

РУЈА 20 циг. 1 дин.
ПЕРФЕКЦИОН 24 « 1 «
БОГША . . . 24 « 0.80

Специјалитети:

МИРОДАТО 24 циг.
ЛЕДИ 24 « са зл. писком 0.65
« 24 са плута писком

СПЕЦИЈАЛ 24 цигарета . . . 0.50

Дуван за луле. На продају свугде.

20—30

За српску војску, г.г. официре
и савезнике

Цигарете „СРБИЈА“

најбоље су јер су израђене од најбољег и правог дувана „Кавала“ и удешене према старим српским цигаретама у кутијама од по 24 ком. по цени: 1.40; 1.—; 0.65 и 0.50 дин.

Дуван „Морава“ пакло 25 грама 0.30 дин.

Продавница у пасажу Бен Рубен БР. 25

спрат иза хотел „Телеграфа“.

22—

Поводом УСКРШЊИХ РАЗНИКА па и даље:
као никада до сада:

Најбоља роба, по умереној цени

уверите се и посетите

ТИРИНГ

улица Венизелос бр. 5.

— Елегантно — Солидно — Јевтино —

С тога у Солуну купујте све ваше потребе одела, обуће итд. код

ТИРИНГА

Ту ће те наћи: најбоље и најмодерније костиме, шешире, обућу, кошуље, чарапе, краватне, мириса итд., за госпође, господу и децу као и нарочите артикле за г.г. официре и војнике.

13—

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

Највећа на Ориенту — 500 радника.

СПЕЦИЈАЛИТЕТИ:

НЕСТОС КИКИ	Дин.	1.—
« ГИЗБЕК	«	0.80
« ЈАКИ	«	0.65
« АФРОС	«	0.50

22—

У Солуну је најпризнатија
ФРАНЦУСКА АПОТЕКА

У ЗГРАДИ ФРАНЦУСКЕ БОЛНИЦЕ

— до Отоманске Банке —

Справља све лекове најсавесније и најстрожије по рецептима.

Има на стоваришту све специјалитете и лекове.

Препоручује нарочито

БОГАТ ИЗБОР АРТИКАЛА ЗА ТОАЛЕТУ

и

СВЕ ВРСТЕ ПАСТА ЗА ЗУБЕ

8—10

Пажња српској војсци

У Солуну је једина француска фирма чије је седиште у Паризу улица Лафајет бр. 126.

ОРОСДИ-БАК

Продаје све врсте конфекционе робе: одело, шешире итд. кухињско посуђе, све врсте намирница и деликатеса. Велико стовариште најбољих вина и ликера. С тога јој поклоните поверење. Услуга најсолиднија. Цене утврђене и умерене. Прима српски новац по дневном курсу.

ЦЕНТРАЛА улица Краља Ираклија

ФИЛИЈАЛИ: улица Венизелос бр. 4 и 8, где се говори и српски.

22—